

Rožnovanka Božena Hadvižd'áková

Život naplněný obětavostí a láskou

Milena Habustová

Edice Milé tisky

Rožnovanka

Božena Hadvižďáková

Život naplněný obětavostí a láskou

Milena Habustová

V Rožnově pod Radhoštěm za potokem Hážovkou, ale blízko náměstí, stála stará chalupa č. 58. Půl dřevěná, půl zděná a k tomu kůlna a zahrádka jako dlaň. Přestože chalupa byla malá, žily tam i tři generace najednou. Z náspy se vešlo do síně, ze které vedly schody na hůru. Tam se dalo kromě zimy i přespávat a pro děti to bylo moc zajímavé místo. Jako koupelna sloužila kůlna s plechovou vanou, do ní se nosila horká voda z kotle v malé kuchyni. Na dřevěný záchod se muselo mimo dům i ve velkých mrazech. Velká jizba byla ve zděné části a malá v té dřevěné. Tak tam chalupa stála více než sto let, až ustoupila stavbě obchvatu města, a dnes místo ní teče voda. Ta odnesla i mnoho vzpomínek na několik generací, na jejich radosti i smutky. Přesto jeden příběh neupadl v zapomnění.

Zděná část chalupy č. 58

Vyšlo v rámci projektu tvůrčí skupiny seniorů
„Město v mé paměti“ při Městské knihovně
v Rožnově pod Radhoštěm.

Maminka Boženy Hadvižďákové sedí před chalupou č. 58

Božena Hadvižďáková byla moje prateta. Teta mé maminky Mileny a jejího bratra Vlastimila Hadvižďákových, a hlavně sestra milovaného dědečka Václava Hadvižďáka. Všichni jsme se narodili v jedné chalupě a někteří tam i dožili. Moc věcí se nedochovalo, některé skončily v muzeu, jiné vzala chalupa s sebou. Mně zůstala dřevěná krabice s fotografiemi, doklady a zápisky. Dnes je to pro mne poklad, který mi umožnil nahlédnout do historie rodiny. Na některé události se už nemám koho zeptat. Děda Václav zemřel, když mi bylo osm let, ale chvíle s ním prožité se mi stále ještě vybavují. Jeho sestra Božena mě provázela 22 let. Trávila jsem s ní mnoho času hlavně po jejím návratu do Rožnova pod Radhoštěm.

Vystoupení ochotnického divadla (teta stojí vpravo)

Teta mě doprovází do muzea

Díky těmto dvěma lidem se mi otevřelo Valašské muzeum v přírodě, kde jsem pracovala 40 let. Byli totiž velcí patrioti a zapojovali se do mnoha folklorních a kulturních akcí. Účastnili se prvního Valašského roku 1925, hráli divadlo, v neděli chodili v kroji do kostela. Tetino vyprávění jsem si nezapisovala, ale vzpomínky na její příběhy se nedají zapomenout. Navíc mám od ní dar v podobě ručně psaných vzpomínek. Teta často pobývala mimo Rožnov a pohybovala se ve společnosti lékařů a zdravotních sester, ale také mezi umělci. Podle toho se projevovalo její chování mezi lidmi. Byla kultivovaná a vzdělaná. S úsměvem dnes vzpomínám na její poučování při jídle. U stolu nás bylo vždy hodně a teta vysvětlovala, jak držet nůž a vidličku ve vzdálenosti 25 cm, abychom neohrožovali spolustolovníky. Prskali jsme smíchy, ale ona to nevzdala. Byla jsem nejstarší, a zatím co moji sourozenci lítali s kamarády po Láni, seděla jsem s tetou a poslouchala. Odměnou mi bylo pohoštění. Byla totiž velká gurmánka a ze světa si donesla i jiné recepty. Nikdy nezapomenu na chuť její humrové pomazánky z konzervy Chatka. Mazala ji na tenoučky krajíčky veky, zdobila citrónem a k tomu dobrý čaj. V létě jsme se šly projít do parku po místech, kde chodívala jako mladá se svým milým Františkem. Pro ni to byly šťastné a zároveň smutné vzpomínky.

V zimě měla pro mne domluvenou další odměnu v podobě sledování mistrovství světa v krasobruslení. Byla jsem nadšená ze sourozenců Romanových. Doma jsme televizi neměli. Teta ji neměla také, vždy proto domluvila návštěvu u sousedů Bartoňových.

Vraťme se však k jejímu životnímu příběhu. Nahlédneme nejen do rodných listů, do jejích ručně zapsaných poznámek, korespondence s její matkou a také do mých vzpomínek.

V roce 1892 v č. 58 bydleli manželé Michal a Božena Hadvižďákovi. Michal pocházel z Házovic a byl synem chalupníka Michala Hadvižďáka a jeho ženy Veroniky Barošové. Božena byla dcerou Tomáše Černína, chalupníka z Rožnova pod Radhoštěm, a jeho ženy Teresie Klamové. 7. dubna 1892 se jim narodila dcera, které dali jméno po matce Božena, a tady začíná příběh naší tety Boži. Příběh, který místy připomíná „Červenou knihovnu“, ale také těžkou dobu dvou světových válek, meziválečnou nezaměstnanost a také rodinné vztahy.

Michal Hadvižďák pracoval jako laborant v lékárně a jeho žena se starala o domácnost. Když se jim narodila dcera, všechnu svoji lásku přenesli na ni. V roce 1894 se narodil syn Václav a šťastná rodina žila ve zdraví a spokojenosti. Štěstí ale netrvalo dlouho. Zlom přišel v roce 1897, kdy otec náhle zemřel během tří dnů na prudký zánět ledvin.

V chalupě zůstala sama žena se dvěma malými dětmi a svou matkou, která byla už několik let vdovou. Když se teta vracela ve vzpomínkách do svého dětství, vždy jí zněla poslední slova otce: „*mámo, opatruj děti. Jediné co mně utkvělo v paměti, že po pohřbu jsem plakala, když jsem jej nenašla v posteli, kde jsme se denně škádlili*“.

Aby měla rodina bez otce z čeho žít, začala matka prát prádlo pro lázeňské hosty, kteří přijížděli do městečka na léčení. Byla to těžká práce za malý výdělek, ale rodina žila skromně a hlady nestrádali. Protože byla matka statná mladá žena (bylo jí v té době 26 let), začala si přivydělávat i prací, kterou dělal její muž. Bylo to trhání zubů, měl k tomu i patřičné kleště. Jeho žena se vždycky dívala, jak to dělá. A jak teta Boža vzpomínala, vyplatilo se. „*Jednou přiběhla sousedka Slováková s nářkem, že dr. Váša není doma a ona se zblázní bolestí. Tak jestli jí ten zub nevytrhne ona. Naštěstí jsme našli kleště po tátovi, matka sousedku posadila na židli a její hlavu si přitiskla pod paži. Než měla čas vykřiknout, byl zub venku. Sousedka byla tak šťastná, že když si někdo stěžoval na bolest zubů, poslala ho k Hadvižďáčce. V hrníčku se tak vždy objevila nějaká pětinka nebo šestka.*“

Přišel čas školní docházky. Teta vychodila šestitřídku obecnou v Rožnově. Byla vždy pilná žačka

a pro dobrou docházku byla propuštěná ze školy o dva měsíce dříve, protože chtěla navštěvovat vyšivačský kurz, který zřídila slečna Kónik z Vídně. *„Česky moc neuměla, ale s začkami se domluvila. Která uměla pěkně vyšívat, dostávala i malý plat. A děvčata měla radost, že si vydělají. Bohužel vzory nebyly valašské a vše se posílalo do Vídně. Kurz ale neměl dlouhého trvání, děvčat ubývalo a slečna odjela v roce 1906 zpět do Vídně.“*

Najednou zbýval volný čas, který tetu dovedl do Sokola. Stala se činnou členkou. Cvičila děti, dorostenky i ženy. Nesmírně hrdá byla na svoji účast na 6. všesokolském sletu v Praze.

Od dětství nedokázala sedět se založenýma rukama, a hlavně chtěla pomoci finančně rodině, protože bratr Václav ještě nemohl pracovat. V roce 1907 proto nastoupila do továrny na pletené zboží. *„Jako patnáctiletá jsem zasedala denně v šest hodin ráno ke stolečku a navlékala očka na jehly v kruhu. Druhá dělnice převrátila kolečko do stroje a dodělala ponožku. Práce to nebyla těžká, ale musela být přesná, aby nezůstaly dírky. Tím trpěly hlavně oči, zvláště u černých punčoch.“* V roce 1909 ji její strýček Karel Černín vzal do Vídně, aby se zdokonalila v německém jazyce. Tam se jí ale nelíbilo, protože prý slýchávala, že *„život v tom městě otrávil mnohou duši mladé dívky“*.

Začátek čekání na první a zároveň poslední lásku

Doma ji také čekala velká láska, František Slavík. Láska to byla krátká, protože už v roce 1910 odjel na vojnu. Nikdy se nezmínila, odkud její milý pocházel a kde se s ním seznámila. Po návratu z Vídně nastoupila zpět do továrny, kde dostala už lepší práci ve výpravně (skladu) a lépe placenou. Jeden rok pak pracovala v továrně na punčochy v Tylovicích. Tam zůstala do roku 1912, kdy jí bylo nabídnuto místo v pletárnách ve Valašském Meziříčí. Když v roce 1914 vypukla světová válka, továrna se zavřela a dělnice si musely hledat nové zaměstnání.

V Rožnově v té době začínal ošetrovatelský kurz, teta Boža jím úspěšně prošla, a tak začalo její životní povolání a zároveň hledání milovaného Slavíka. A jak sama říkala, „osvojila jsem si tuto práci tak, že mne měli rádi pacienti i lékaři“. První místo zdravotní sestry nastoupila ve válečné nemocnici ve Valašském Meziříčí 23. března 1915 (Ústav hluchoněmých). S každým transportem raněných doufala, že se dočká zprávy o svém Františkovi. „Nikdy nezapomenu na své první dojmy, když přivezli raněné přímo z bojišť. Bez nohou, rukou, plné vší vyčerpané a v očích ještě plno hrůzy. Nevěděly jsme jak raněného přenést, umyt a uložit, aby ho to nebolelo. Byly to měsíce, na které se nezapomíná.“ V roce 1916 se zřizovaly malé rezervní nemocnice Červeného kříže a teta byla poslána do Hodonína (Umělecký

dům Sdružení výtvarných umělců moravských). 20. dubna 1918 se však tyto nemocnice rozpustily a sestry byly přesunuty do válečné nemocnice v Hodoníně, které se říkalo baráky. Tam si teta napsala jednu vzpomínku. „Co živa budu, nezapomenu na poslední noc z 27. října na 28. října 1918. Přivezli nám mladého vojína ze sousední vesnice, náčelníka Sokola. Těžce zraněného, měl velké bolesti po operaci a zlomené obě nohy. Stále mne chtěl mít u sebe, prý se bojí, že zemře. Stále mi šepetem pravil, že sestřičko se dočkám převratu, tak spínal ruce, že nezemřu. Když jsem jej uklidnila, usnul a spal klidně. Já jsem v 6 hodin ráno opouštěla službu, předala ho jiné sestře a šla si lehnout, ale za dvě hodiny mě přišla sestra zbudit, že mám hned přijít na barák k tomu vojáčkovi, že umírá. A právě, když byl v agonii, vyhrávala pod okny hudba a byl tak dlouho očekávaný převrat, ale ten, co na něj tolik čekal se už nedočkal. Tenkrát jsem plakala a pořád si říkala: proč, proč jsou války a kosí mladé lidi, kteří tak houževnatě lpí na životě jako ten mládeneček, který měl ještě celý život před sebou. Bylo mu 23 léta.“ Na barácích pak zůstala do roku 1919, kdy došlo k úplné likvidaci. To už si začala myslet, že její milovaný František možná padl, nebo se dostal do zajetí, ze kterého nebylo návratu. V jejím srdci však pořád byla naděje.

Roznáška jídla v lazaretu

Druhé Vánoce ve válečné nemocnici Valašské Meziříčí (1916)

Sesterský pokoj nemocnice Hodonín při chřipce 1918.
Božena Hadvižďáková vlevo vzadu

Kromě práce byla stále činná i v Sokole Hodonín. Protože nechtěli ztratit dobrou cvičenku, nabídli jí místo v továrně na cukrovinky a čokoládu Maryša, která v té době vznikala. Práci přijala, přestože byla naprosto odlišná od té, kterou zatím dělala. Tak se učila tvořit cukrátky, zboží vánoční, velikonoční, a jak říkala, člověk si zvykne na všechno. Na začátku prý mohla sníst čokoládu, kolik chtěla, za tři dny ji ani nenapadlo ochutnat. Jenže brzy začala mít zdravotní problémy díky cukru a kakau. Doktor jí doporučil, aby práci opustila a odjela do hor. Proto se vrátila do rodného Rožnova ke svojí mámě. *„Vzpomínám, že mě vzala z nádraží kufrý Mařa Havrlantová a jela s tragačem rychleji, takže byla za Hážovkou spíš než já a volá na mámu. Jede vám céra domů, ale zrovna chystajíte truhlu a pohřeb, jak je hubená. Máma div neomdlela, nevážíla jsem ani 50 kilo. Ale zásluhou mámy jsem za půl roku přibrala 10 kilo a doktor mne na kontrole málem nepoznal.“*

Po návratu z Hodonína a vyléčení se chtěla vrátit ke své milované práci. O místa ošetřovatelek nemocných na Valašsku však byla nouze, tak začala ošetřovat přímo v rodinách, kde byl těžce nemocný. V jejích poznámkách jsou tato slova: *„Moje první místo bylo u paní Schmídové, rozené Molitorové z Rožnova, měla těžkou růži. Pak po 6 nedělích*

Božena Hadvižďáková před léčebným ústavem (dnešní Ortes)

zase jsem ošetřovala svoji kmotru Maléřovu (roz. Bajerovu z poza hážovky byla sama a nemocná tak až do uzdravení jsem tam pobyla. Pak jsem až do smrti ošetřovala staříčka Bajera za hážovku byl velmi těžce nemocen 18.I. 1924 zemřel. Byl perníkař a obchodník. Byl to velmi vzácný muž, dobrý člověk.“

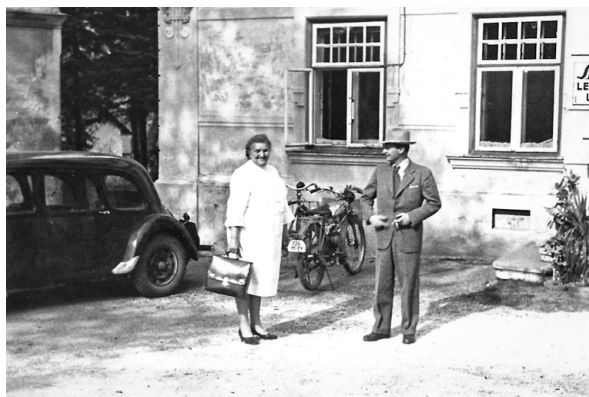
Takto si vydělávala až do února 1924, kdy se otvíraly znovuzřízené městské lázně v Rožnově. Vedl je odborný lékař pro lázeňskou léčbu dr. Sterzinger z Prahy. Tetu si vzal jako sestru do ordinace, zároveň prováděla masáže, vodoléčbu a také pracovala v laboratoři.

„Plných šest let pracovala jsem v Rožnově v lázních a 1930 odchází p. dr. Sterzinger do Prahy a mě si vzal do ordinace jeho nástupce. Jen půl roku jsem pracovala u něho, protože dr. Sterzingerovi těžce onemocněla maminka prosil mně abych přijela do Prahy ji ošetřovat. Tak jsem tam byla až do jejího uzdravení.“

Protože byla vedená u Červeného kříže jako kvalitní ošetřovatelka, doporučili ji v roce 1931 do vojenské nemocnice Josefov. Tam pobyla půl roku a přešla do Okresní nemocnice v Novém Bydžově. Pracovala na chirurgickém a také infekčním oddělení jako sestra, a když primář viděl, že ovládá rovněž laboratorní a mikroskopické práce, přidal jí i ty. Pracovala tam šest let, než na vlastní žádost odešla, protože jí těžce onemocněla máma. 26. 5. 1936 převzala od matky za úplatu 10 000 korun rodnou chalupu, ve které žil bratr Václav s rodinou a ona jen příležitostně, když pobývala v Rožnově. Zavázala se také ke splacení dluhů. Stařenka Hadvižďáková byla přísná a tvrdá žena, zocelená od mládí starostí o rodinu. Byla pyšná na svoji dceru, která měla pořád práci a pomáhala rodině. Syn Václav těžce hledal práci, přestože byl velmi pracovitý. Jenže se oženil a vzal si chudobnou nemanželskou dívku a měli spolu dvě děti. Aby bylo na jídlo, museli moc šetřit. Teta se ale snažila, aby děti

jejího bratra měly vždy něco na přilepšenou, a také sledovala jejich školní docházku. Situace se odráží v dopise, který napsala stařenka Hadvižďáková své dceři. *„Milá Božko Předně děkujem za balik přišel v poratku děcka měly radost říkaly teta kdyby byla bliž to bysme se měly dobře. Ja sem dala toho syra kousek Nekvindom ona mě přinese když co peče něco to víš že ja to sama nesnim, a p. Molitorove sem dala taky kousek ona přide k nám, ale přinese aspoň vajíčka když ja nemám nechala tě pozdravovat jen aby si byla zdrava, no a našim sem dala pul to víš ji to jak neuvazaní cely den to ma hlad. Pišeš že by si poslala zas něco jen co maš pošli ja vim že je to pro tebe obtížne nám se všecko sejde. Co se tyka děcek a školních zprav to ti napiše Vaclav. Ja ti ještě jednou děkuji za vše aji zároveň za peníze. S pozdravem zustavám tva matka.“*

9. června 1936 stařenka umírá a další cesta tety vedla do Léčebného ústavu Ostravsko-karvinských podniků v Kunčicích pod Ondřejníkem. Pracovala jako masérka a lázeňská. Zlomila si ale nohu a musela místo opustit. Léčba se protáhla na celý rok, přesto jí stále dělala problém chůze do schodů. A tak přijala místo ošetřovatelky u pana lékárníka Františka Klaudy v Rožnově pod Radhoštěm, který trpěl těžkou cukrovkou. Pracovala tam do jeho

Léčebný ústav Kunčice pod Ondřejníkem

smrti v květnu roku 1942. A hned v srpnu stejného roku s radostí vstupovala do míst jí známých a milých. Uvolnilo se totiž místo v městských lázních, které vedl dr. Vladimír Kamenář z Brna. Začala pracovat jako sestra v ordinaci a laboratoři. Byla to těžká doba okupace, ani lázeňští lékaři nepracovali bez rizika. Pan doktor patřil k těm neo-
hroženým. Z té doby si teta zapsala více vzpomínek: „Jezdili jsme po valašských horách a v těch malých chaloupkách, při baterce nebo svíčke, ovazovali partyzány. „Jednou jsme byli v údolí pod Soláněm. V jizbě ležela babička, hrozně naříkala a nechala si dělat lékařské zákroky, jen aby

před sousedy se zakryl pravý stav věci. Tak jsem jí pumpovala žaludek, brala trochu krve nebo dávala neškodnou injekci. Zatím pan doktor na půdě nebo ve sklepní jámě na zemáky ošetřoval raněné. Takových situací bylo hodně a já lituju, že jsem si je všechny nenapsala. Už mi paměť tak neslouží.“ Přesto si na další lístek napsala: „Jednou jsme jeli na Horní Bečvu k pacientovi a cestou jsme přibrali muže, který měl v příkopu soudek a plný pytel chleba. Já jsem se jen modlila, abychom šťastně dojeli na místo a snad to pomohlo. Byl to pekař pan Tošenovský. Tehdy Němcům unikl, ale později ho chytili i s kamarády a pověsili na lípě blízko jeho domku a žena i děti museli se dívat. Byli obklopení stráží, bylo to od domku asi 100 m. My jsme s panem doktorem zrovna jeli k nemocnému na Prostřední Bečvu a viděli jsme tu přípravu. Byl to hrozný pohled pan dr. přidal plyn a rychle jsme ujížděli z místa hrůzy, ale ještě před Dolnobečvanskou školou jsme viděli to samé na děckém hřišti a na Prostřední Bečvě po třetí, ale to jsem myslela, že nedojedeme. Pan doktor už nebyl vstavu přesně držet volant. Jednou, když jsme jeli na Martiňák nás zastavili vojáci s bajonety, kam prý jedeme. Pan doktor neuměl moc německy, tak jenom řekl „frau krank“, ten jeden si k nám přisedl a jel s námi až do hospody a když viděl, že opravdu

mají dceru nemocnou na zápal plic odešel a my pak s klidem jeli domů. To byly okamžiky na které nikdá nezapomenu.“

Týden před osvobozením poslal dr. Kamenář svoji rodinu do hostince ve Valašské Bystřici k rodině Pernických, sám se rozhodl zůstat v lázních pro své pacienty. „*Já se šoférem Volkem a p. dr. jsme zůstali v lázních a čekali jsme, kdy nás sovětská armáda osvobodí od fašistů, kteří napachali hrozného zla na lidech i majetku. My jsme se uchylili do sklepa, který byl 3 m široký a dlouhý a bylo nás tam sousedů i cizích lidí, kteří z ulice se k nám při přestřelce schovali. Bylo nás 31 a dva zabítí ze dvora stříleli nemci z kanonu a každou chvíli vběhl do sklepa němec a žádal jízdní kolo nebo chleba. Střely padaly na střechu a my se modlili, aby nás bůh chránil, protože ve sklepě nebylo okna a kdyby lázně zapálili nedostali bychom se ven. Dva mrtvé nám tam z ulice od pomníku Palackého donesli. Byl to obecní strážník Španihel a z Dol. Pasek mladeneč (nepamatuju jak se jmenoval). Celých 42 hod. jsme byli ve tmě poněvadž zhasli světlo. O půl noci vyhodili most (co vede přes Bečvu k nádraží) do povětří a rána byla tak velká, že otřesem rozbily se okna až v lázních. Hned na to začala hudba (snad z gramofonu) a němci utíkali k Val. Meziř. Když se rozednilo vylezali jsme z krytů a dívali se na tu spoušť*

Dárek pro rodinu – vzpomínka na 52. narozeniny

a trosky v horní ulici a na náměstí. Všichni jsme byli hladoví. Tak pan Halamíček řezník přinesl několik kg masa a kuchařka uvařila guláš. Přesto, že jsme měli hlad nemohli jsme sousto polknout jak jsme se radovali, že jsme osvobození a plakali nad těma kteří se osvobození nedočkali.“

S dr. Kamenářem pracovala v Rožnově do roku 1946, kdy odešel do Léčebného ústavu v Dolní Lipové a vzal ji s sebou jako sestru. V lázních se léčila hlavně obezita a způsob léčby nám dnes může připadat téměř humorný. *„Léčila se tam tloušťka a exémy hladovkou a pitnou kúrou. Našla jsem tam pohlednici od herečky Slávky Procházkové, která píše doktore pomoz, tloustnu. Léčba obezity byla dost drastická. V pondělí, středu a pátek byly suché dni. To pacienti jedli jen suché tyčky a ve čtyři hodiny odpoledne dostali skleničku vařeného vína a zabalili je baliči do studených prostěradel. Tak museli v tom ležet 4 hodiny. V úterý a čtvrtek byl malý pitný den. Pacienti dostali šlemovou polévku a 2 deci vína a odpoledne zase vařené víno a zábal. V sobotu a v neděli velké pitné dny – 8 deci vína a odpoledne vařené a zábal. Kůra se prováděla 3 neděle a tlouštík zhubl i 15 kilo.“*

V roce 1948 odešel dr. Kamenář do Ústavu zdraví v Praze a teta s ním do jeho rodiny. Měli tři

chlapce, kteří trpěli dědičnou nemocí hemofilií. Potřebovali stále někoho kolem sebe, a tak se stala jejich ošetřovatelkou a zároveň hospodyní. Protože většinu roku pobývala v Praze, postoupila v roce 1950 za úplaty svoji chalupu neteři. V roce 1957 odešla do důchodu, ale do Prahy ještě dojížděla až do smrti pana doktora v roce 1962. Vrátila se do Rožnova pod Radhoštěm a pronajala si pokojík u Chumchalů ve vile u kostela. Protože v osobním životě zůstala osamocena, pobývala ráda mezi lidmi. Ať to byli příbuzní, rodilí Rožnované nebo i turisté. V letních měsících s radostí provázela ve Valašském muzeu v přírodě. Někdy v civilu a často v kroji. Průvodcovský text obohacovala o přednes Valašské legendy od spisovatele Metoděje Jahna. Zůstala v paměti mnoha návštěvníků, kteří se opakovaně do muzea vraceli a ptali se na ni. Ráda jsem tam za ní chodila.

A první červnovou neděli 1969 se stal zázrak. Před naší chalupou se objevil starší cizí muž a vyptával se na Boženu Hadvižďákovou, ale prý se tak možná už nejmenuje. Představil se jako Slavík. Má málo času, je v Rožnově se zájezdem. Protože jsem byla u tety každou chvíli, poslala mě mamka s ním. Já už jsem věděla, o koho jde. Dlouho jsem pak měla před sebou obraz dvou stárnoucích lidí, kteří vymazali šedesát let života a chovali se jako mladí

a zamilovaní. Šli se projít do parku, sedli na lavičku a drželi se za ruce. Hodina utekla a najednou byl konec. Hned druhý den si teta setkání napsala červenou propiskou. Tím byla tato dlouhá kapitola jejího života uzavřena.

Začala mít zdravotní problémy spojené s cukrovkou. Když viděla, že některé věci sama nezvládá, přestěhovala se do Domova důchodců v Pržně u Jablunky. Nebylo to daleko, tak za ní vždy někdo z rodiny zajel. Když jsem se v červnu 1971 vdávala, musela jsem to samozřejmě tetě oznámit a jeli jsme tam i s výslužkou. Překvapila nás prosbou, aby mohla na svatbu. Byla to její předposlední cesta do Rožnova. Ta poslední se konala 15. ledna 1972.

Setkání Božky se Slavíkem po 60 letech

Psál se rok 1910 když odjížděl můj drahý Fr. Slavík pak vypukla válka a já celých 60 let nevěděla žije -nežije. Pohřbila jsem tehdy svou první velkou lásku a vzpomínala na něj stále čekala čekala ...na svou čistou a krásnou lásku. Marně neozvál se a já ač jsem se mohla dávno vdát vzpomínala jsem jen na něj – a tak život plynul v samé práci pro trpící. Šla jsem za ošetřovatelku, že ho snad někde najdu. Na každý nový transport jsem čekala celá rozechvělá, že snad přece ...že aspoň tu. Marně...

Tak vyhlížela Františka Slavíková před setkáním po 60 letech

Až dnes 1 června 1969 přesně za 60 let. Byla neděle jako tenkrát, když jsem jej poznala jako 17 letá dívka a dnes 77 letá jej vidím stát v mém pokoji. Někdo klepe, volám dále – vstupuje neteř a říká „teto někoho Ti vedu“. Vstupuje pán už v letech a já se nechápavě dívám a povídám „nepoznávám opravdu nepoznávám“ – chvíli ticho a pak docela tiše „já jsem Slavík“ – jako bleskem zasažena stojím bez hnutí v hlavě mě burácí srdce buší. Nejsem schopna slova jen slyším já jsem Slavík. Vzali jsme se za ruce a oba plakali. Má jen hodinu čas projíždí se zájezdem ze Slovenska

Boženko snažil jsem se Tě vyhledat. Dověděl se, že jsi zůstala svobodná proč jen proč jsi se nevдалa. Tak jsi byla hezká vesela vždy plno mládenců kolem sebe. Proč Ty jsi se Františku neozval – taková léta. „Co jsem to jen udělal?“ Františku už je pozdě naříkat – už máme oba život za sebou. Jen Ty snad o něco lepší. Ty máš 80 a já 77. Pro pláč jsem nemohla mluvit. Ty jsi ženatý?

Ano – ve 20roce jsem se vrátil z Ruska domů do Dražejova rodiče staří sestra 14 letá mrtvá. Musel jsem převzít hospodářství a žil jen pro stařečky. Najal velké hospodářství a v 31 letech se oženil. O 10 let mladší dívku. Na Tebe Boženko však vzpomínal jako na mladou paní. Kamarádi mnozí zůstali ve válce a tak při práci a v radostech že jsem už

doma zapomněl na vše, co bylo před válkou. Nevěděl jsem žije-li někdo kdo by dál o Tobě vědět. Boženko jak jsem jen mohl vědět a myslet, že jsi zůstala svobodná. Proč se scházíme až po 60 letech já jako dědek a Ty svobodná. Osud nám toho nepřál. „Jen když jsi Ty se vrátil zdrav a máš se dobře – máš hodnou ženu a máš děti?“ Ano 2 chlapce ženaté a holčička zemřela. Boženko nezazlívej mou nevěru – jak bych mohla. Válka rozvedla mnoho mladých lidí, povídám a pláču.

Boženko odpusť má milá čistá láska. Dál adresu, chce fotogr. Co jsme spolu já ve valašském a on v sokolském. Šli jsme spolu do parku – posadili se na lavičku jako tenkrát a jak jsme se na sebe dívali oběma nám stékaly slzy jako skleněné perličky po vráscitých tvářích. Byly to slzy zhledání i loučení. Vsedl do autobusu a strácel se jako kdysi. Sbohem má velká čistá láska – ale marná už se sejde-me až na věčnosti. Zase jsem zůstala sama sama a jen vzpomínám jak je k někomu osud krutý. Zdá se jako by zemřel, vstal z mrtvých a zase odešel. Sbohem má velká čistá ale marná láska.

Rožnovanka Božena Hadvížďáková Život naplněný obětavostí a láskou

Milena Habustová

Rožnov pod Radhoštěm 2025

Vydala Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm,
příspěvková organizace
Bezručova 519, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Tel.: 571 654 747, 777 808 695
e-mail: knihovna@knir.cz
www.knir.cz

Edice Milé tisky č. 35

ISBN: 978-80-87334-57-7

Tebe jím, di stola sama sama a jím
napomínám jak ji k někomu čas dít.
Leda se jako by zemí, vstát z mrtvých a
vase oděsí. Skolem má vteka čísta ale mramra
lolsko.

Zapomeň na ten slunný záblesk
který jak zázrak do srdce nám vpadl
Budu-li trpět, vždyť je to lidské
hůř když Ty jsi trpěti měl.

Já půjdu cestou jak jím šla dříve
a Ty běž také tak jak jsi šel...

Rožnov pod Radhoštěm, 2. června
Božka 1969

Závěr původního rukopisu B. Hadvížďákové

Zapomeň na ten slunný záblesk
který jak zázrak do srdce nám vpadl
Budu-li trpět, vždyť je to lidské
hůř když Ty jsi trpěti měl.
Já půjdu cestou jak jsem šla dříve
a Ty běž také tak jak jsi šel...

V Rožnově p. Radh. 2 června 1969
Božka

Poznámka: všechny uvedené citace jsou autentické,
neprošly jazykovou úpravou

Odpovědný redaktor: Pavel Zajíc

Redakční rada: Richard Sobotka, Ivan Bajer,
Marcela M. Kulišťáková, Helena Uhrová

Logo Město v mé paměti a kresba knihovny:
Vladimír Bartošek

Foto titulní strana: Božena Hadvižďáková v kroji
(foto Karel Plicka)

Fota: soukromý archiv autora

Sazba: Honza Bartoň

Městská knihovna

Rožnov pod Radhoštěm

MILÉ TISKY
